

RĂSPUNSURILE COMISIEI EUROPENE LA RAPORTUL SPECIAL AL CURȚII DE CONTURI EUROPENE

„EFICIENȚA ENERGETICĂ ÎN ÎNTREPRINDERI: S-AU OBȚINUT UNELE ECONOMII DE ENERGIE, DAR EXISTĂ DEFICIENȚE LA NIVELUL PLANIFICĂRII ȘI AL SELECȚIEI PROIECTELOR”

REZUMAT

I. Eficiența energetică este esențială pentru atingerea obiectivelor generale ale uniunii energetice și a obiectivelor UE pentru 2030 și 2050 în materie de energie și de climă, prezentate în Pactul verde european.

O consolidare semnificativă a politicilor în domeniul eficienței energetice face parte integrantă din toate scenariile elaborate de Comisie în Planul privind obiectivul climatic pentru 2030¹. Astfel, Comisia a propus o revizuire a Directivei privind eficiența energetică (DEE) în cadrul pachetului legislativ „Pregătiți pentru 55”².

Ambiția în materie de eficiență energetică ar trebui să crească de la 32,5 %, cât este în actuala DEE [și mai puțin de 30 % în planurile naționale privind energia și clima (PNEC)], la 36 % pentru consumul final de energie și la 39 % pentru consumul de energie primară, ceea ce corespunde propunerii de reducere cu 9 % a consumului de energie în UE.

II. Pentru succesul tranziției energetice, toate sectoarele economiei trebuie să devină mai eficiente din punct de vedere energetic. Întreprinderile își desfășoară activitatea în sectoarele industriei, transporturilor și serviciilor, care reprezintă mai mult de două treimi din consumul final de energie.

Majoritatea măsurilor de finanțare a eficienței energetice puse în aplicare de statele membre se înscriu în obligațiile ce le revin acestora în materie de eficiență energetică în temeiul articolului 7 din DEE. Propunerea Comisiei de revizuire a DEE a consolidat aceste obligații, aproape dublând economiile de energie necesare, de la 0,8 % la 1,5 % din consumul final de energie.

În ceea ce privește sectoarele vizate de măsurile de politică puse în aplicare, cea mai mare parte a economiilor de energie raportate de statele membre rezultă din măsurile transversale, care nu pot fi atribuite unui singur sector. Majoritatea măsurilor, din numărul măsurilor raportate, vizează serviciile și industria, care includ cea mai mare parte a societăților (cu excepția societăților de transport) și sectorul public.

III. Fondurile politicii de coeziune reprezintă una dintre principalele surse de finanțare din partea UE pentru sprijinirea investițiilor directe în eficiența energetică în întreprinderi. Acest sprijin este esențial, dat fiind că eficiența energetică este unul dintre domeniile care se confruntă cu cel mai mare decalaj în materie de investiții din UE și că finanțarea UE este o forță motrice crucială pentru extinderea și mobilizarea investițiilor în acest domeniu.

¹ Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor: Stabilirea unui obiectiv mai ambițios în materie de climă pentru Europa în perspectiva anului 2030 - Investirea într-un viitor neutru din punct de vedere climatic, în interesul cetățenilor COM (2020) 562 final din 17.9.2020.

² Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor „Pregătiți pentru 55”: îndeplinirea obiectivului climatic al UE pentru 2030 pe calea spre atingerea obiectivului de neutralitate climatică, COM (2021) 550 final din 14.7.2021.

V. DEE evidențiază potențialul de reducere a consumului de energie și contribuția întreprinderilor la realizarea obiectivelor Uniunii în materie de eficiență energetică. Planurile naționale de acțiune pentru eficiență energetică (PNAEE), ce au un caracter obligatoriu, includ nevoile de finanțare ale statelor membre.

VI. În pofida lipsei unei legături explicite cu documentele de planificare din unele programe, proiectele selectate de autoritățile naționale au contribuit la aceste priorități. Justificarea alegerii instrumentelor de finanțare nu a fost necesară în temeiul normelor aferente perioadei 2014-2020, însă va fi necesară în noua perioadă.

VIII. Comisia este de acord cu evaluarea CCE, potrivit căreia investițiile au fost, în general, eficiente.

X. Pentru perioada de finanțare 2021-2027, se regăsesc în cadrul celui de-al doilea obiectiv de politică („O [Europă] mai verde, [...] cu emisii reduse de dioxid de carbon...”) două obiective specifice cu indicatori comuni de realizare și de rezultat distincți. Sistemul de monitorizare a politicii de coeziune va permite filtrarea indicatorilor în funcție de obiectivele specifice.

Comisia consideră că intensitatea energetică primară este, de asemenea, un indicator relevant pentru măsurarea măsurilor de eficiență energetică.

XI. Potrivit Comisiei, contribuția, estimată de CCE, aferentă investițiilor în eficiența energetică la nivelul întreprinderilor în cadrul Fondului european de dezvoltare regională (FEDR) și al Fondului de coeziune (FC) în perioada 2014-2020 ar trebui să fie analizată în contextul obiectivului de eficiență energetică pentru 2020. Astfel, pe baza ipotezelor formulate de CCE în calculele sale, s-ar ajunge la o estimare a economiilor realizate în cadrul proiectelor de aproximativ 2,3 % din efortul necesar pentru atingerea obiectivului aferent anului 2020.

Aceasta constituie o contribuție substanțială dacă este evaluată în contextul diferiților actori care contribuie la realizarea obiectivelor în materie de eficiență energetică, întreprinderile reprezentând doar o parte dintre aceștia, precum și în contextul diverselor măsuri instituite de statele membre pentru a-și atinge obiectivele în materie de eficiență energetică în cadrul DEE, al Directivei europene privind performanța energetică a clădirilor (Directiva EPBD), al sistemului UE de comercializare a certificatelor de emisii (EU ETS), al Regulamentului privind partajarea eforturilor, al introducerii unor noi standarde de performanță privind emisiile de CO₂ ale vehiculelor și al altor măsuri de politică, cum ar fi măsurile fiscale, obligațiile furnizorilor, campaniile de informare, contoarele inteligente și politica privind produsele (proiectarea ecologică și etichetarea energetică). De fapt, sprijinul financiar din partea UE și, în special, sprijinul din partea FEDR și FC nu fac altceva decât să se înscrie în efortul global.

XII. Prima liniuță: Comisia acceptă parțial prima recomandare.

A doua liniuță: Comisia acceptă a doua recomandare.

INTRODUCERE

01. Astfel cum se prevede în DEE, rezultatul s-ar putea referi la performanță, servicii, bunuri sau energie.

02. Comisia subliniază că îmbunătățirea eficienței energetice contribuie, de asemenea, la reziliența pieței energiei – prin reducerea cererii de energie, a importurilor de energie și a facturilor la energie pentru consumatorii de energie – și, prin urmare, atenuază impactul economic și social al creșterilor prețurilor energiei atunci când se întâmplă acest lucru.

05. Recentă propunere de reformare a DEE – articolul 4 – stabilește ca obiectiv obligatoriu la nivelul Uniunii pentru 2030 o reducere cu 9 % a consumului de energie (atât pentru energia primară, cât și pentru energia finală, comparativ cu previziunile pentru 2030 ale scenariului de referință din 2020). Acest nou obiectiv este echivalentul unei reduceri cu 36 % a consumului de energie finală și cu 39 %

a consumului de energie primară, stabilită pentru 2030, în conformitate cu evaluarea impactului care însoțește Planul privind obiectivele climatice³.

07. Obiectivele naționale se numesc contribuții naționale în DEE revizuită în 2018. Acestea sunt stabilite de statele membre.

Comisia analizează contribuțiile naționale stabilite de statele membre pentru a evalua contribuția colectivă a acestora la atingerea obiectivului UE. Totuși, dat fiind caracterul orientativ al contribuțiilor naționale, Comisia nu are competența de a interveni direct la nivelul acestor obiective.

13. PNAEE-urile au oferit un cadru pentru dezvoltarea strategiilor naționale privind eficiența energetică și au vizat măsurile de îmbunătățire a eficienței energetice în vederea atingerii obiectivelor naționale în materie de eficiență energetică aferente anului 2020.

Astfel cum se prevede în Directiva privind eficiența energetică, PNAEE-urile au inclus un set de măsuri de politică pentru a atinge obiectivul indicativ național privind eficiența energetică stabilit de fiecare stat membru.

PNAEE-urile au servit drept documente strategice ample de politică, iar statele membre ar putea utiliza analiza efectuată în cadrul PNAEE-urilor în vederea elaborării programelor aferente politicii de coeziune, pentru a identifica obstacolele din calea investițiilor și pentru a stabili o abordare coerentă în scopul îmbunătățirii eficienței energetice la nivel național. Totuși, sfera de aplicare a măsurilor din cadrul PNAEE-urilor nu era limitată la măsuri financiare din partea UE sau la finanțare din fonduri publice. PNAEE-urile dispuneau de o sferă largă de aplicare a politicilor, care includea măsuri de politică, cum ar fi măsuri fiscale, obligații ale furnizorilor, campanii de informare, contoare inteligente, politica privind produsele (proiectarea ecologică și etichetarea energetică) și reglementarea clădirilor.

În final, ar trebui să se clarifice că acestea nu aveau un caracter juridic obligatoriu, în ceea ce privește obiectivele sau măsurile planificate prezentate, și că, la nivelul cadrului juridic, nu se impunea stabilirea unei legături între PNAEE-uri și finanțarea națională sau finanțarea din partea UE, inclusiv referitor la FEDR/FC.

OBSERVAȚII

34. b) Deși ar trebui într-adevăr să se asigure alinierea programelor operaționale (PO) la PNAEE-uri, faptul că perioada elaborării și adoptării PO-urilor diferă de perioada aceluiași proces aferent PNAEE-urilor poate face dificilă această aliniere.

37. Comisia subliniază că, în vederea asigurării succesului tranziției energetice și climatice, toate sectoarele economiei trebuie să devină mai eficiente din punct de vedere energetic. Întreprinderile își desfășoară activitatea în sectoarele industriei, transporturilor și serviciilor, care reprezintă mai mult de două treimi din consumul final de energie.

43. Comisia face trimitere la răspunsul său la punctul 13 și la punctul 34 litera (b).

44. Autoritatea slovenă de management a confirmat că, atunci când oferă întreprinderilor sprijin din fondurile politicii de coeziune aferente AP1 și AP3 în cadrul PO-urilor pentru 2014-2020, există, de asemenea, unele măsuri specifice care pun accentul pe eficiența utilizării resurselor și pe eficiența energetică în întreprinderi (cu precădere în întreprinderile mici și mijlocii). Aceste măsuri nu se bazează direct pe PNAEE, însă, atunci când concepe astfel de măsuri, Ministerul Economiei colaborează de regulă cu Ministerul Infrastructurii, care este responsabil de eficiența energetică. Atunci când se acordă sprijin întreprinderilor, se urmărește realizarea obiectivului utilizării eficiente a

³ Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliul, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor: Stabilirea unui obiectiv mai ambițios în materie de climă pentru Europa în perspectiva anului 2030 - Investirea într-un viitor neutru din punct de vedere climatic, în interesul cetățenilor, COM (2020) 562 final din 17.9.2020.

resurselor și al eficienței energetice, de obicei prin intermediul unor criterii de selecție prevăzute cu puncte suplimentare pentru contribuția la îndeplinirea acestor obiective⁴.

45. Regulamentul privind dispozițiile comune (RDC) include o condiție favorizantă specifică referitoare la planurile naționale privind energia și clima (PNEC), care trebuie îndeplinită de statele membre (SM) pentru a beneficia de rambursări din partea Comisiei. Totodată, RDC prevede că programele trebuie să includă un rezumat al provocărilor, inclusiv al celor identificate în cadrul PNEC-urilor. O „verificare a coerenței” este mult mai cuprinzătoare decât o trecere în revistă a provocărilor din cadrul PNEC.

75. Orientările tehnice din 2014 ale Comisiei, intitulate „Finanțarea reabilitării energetice a clădirilor prin fondurile politicii de coeziune”, subliniază rolul standardelor atunci când se iau decizii cu privire la investițiile în eficiența energetică.

Comisia remarcă faptul că, în conformitate cu RDC 2021-2027, atunci când face selecția operațiunilor, autoritatea de management se asigură că acestea reprezintă relația optimă între cuantumul sprijinului, activitățile întreprinse și îndeplinirea obiectivelor. Prin criteriile și procedurile de selecție ar trebui, totodată, să se acorde prioritate operațiunilor care maximizează contribuția finanțării din partea UE la îndeplinirea obiectivelor programului. Aceste dispoziții urmăresc să împiedice selectarea proiectelor care au o contribuție redusă la realizarea obiectivelor programului. Mai mult, forma de sprijin trebuie să fie justificată anterior aprobării programului, ceea ce permite Comisiei să prevină utilizarea granturilor în situațiile în care instrumentele financiare ar fi mai eficiente.

76. Standardele, alături de alte măsuri de politică, au fost considerate instrumente esențiale pentru realizarea unui obiectiv mai ambițios în materie de eficiență energetică până în 2030. Standardele pot viza mai multe aspecte, cum ar fi clădirile al căror consum de energie este aproape egal cu zero (NZEB) în cazul clădirilor, precum și cerințele prevăzute de Directiva privind proiectarea ecologică și de Regulamentul privind etichetarea energetică în cazul produselor. Pentru întreprinderi, este mai dificil să se stabilească standarde comune, având în vedere natura diferită a acestora și diversitatea acquis-ului UE.

81. Baza de date a Platformei de reducere a riscurilor asociate investițiilor în eficiența energetică (DEEP), o inițiativă cu sursă deschisă sprijinită de Comisia Europeană în scopul informării ascendente, care vizează în special reducerea riscurilor asociate investițiilor în eficiența energetică prin reducerea riscului aferent măsurilor de eficiență energetică perceput de instituțiile financiare și de actorii de pe piață, nu a fost concepută pentru a elabora criterii de referință financiare sau tehnice formale referitoare la obiectivele minime sau medii în materie de eficiență energetică. Totodată, este important să se sublinieze că, deși în cadrul DEEP se regăsesc peste 17 000 de proiecte, număr care recent a crescut la peste 24 000 de proiecte, s-ar putea ca unele subseturi pentru anumite țări și măsuri specifice să nu aibă dimensiunea critică pentru comparații relevante din punct de vedere statistic.

88. Comisia evidențiază că, astfel cum a ilustrat CCE în observațiile 81-87, proiectele privind eficiența energetică au fost eficiente.

În plus, Comisia consideră că ar putea exista diferențe între eșantionul privind reducerea riscurilor asociate investițiilor în eficiența energetică și eșantionul utilizat de CCE în cadrul auditului, ceea ce ar putea explica diferențele constatate de CCE în materie de costuri mediane de evitare.

De fapt, pot exista diferențe substanțiale la nivelul costurilor mediane de evitare, în funcție de tipurile de măsuri specifice sau de diferitele state membre ori regiuni. Prin urmare, diferențele în ceea ce privește ponderea relativă a acestor variabile în cadrul eșantionului pot duce la diferențe între valorile

⁴ Linkul către cel mai recent PNAEE din Slovenia: https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/nepn/dokumenti/nepn_5.0_final_feb-2020.pdf.

mediane ale eșantioanelor. În plus, Comisia subliniază că o parte din proiectele care se regăsesc în baza de date a DEEP ar putea fi considerate exemple de bune practici pentru investițiile în eficiența energetică, scopul lor fiind acela de a prezenta avantajele financiare ale acestor investiții și de a promova argumentele economice în favoarea unor astfel de investiții sigure. Acesta ar putea fi, de asemenea, un factor care ar putea conduce la un cost median mai redus al proiectelor din baza de date a DEEP în comparație cu proiectele din cadrul FEDR și FC.

94. Răspuns comun la punctele 94-98.

Evaluările privind raportul cost-eficacitate trebuie să ia în considerare nu numai economiile de energie, ci și beneficiile multiple ale investițiilor în eficiența energetică, contribuția la numeroase obiective de politică, capacitatea acestora de a atrage, de asemenea, investiții private în domenii mai complexe, precum și beneficiile lor dincolo de economiile de energie, cum ar fi impactul economic, social și de mediu.

Aceasta include, printre altele, reducerea GES, reducerea globală a costurilor pentru întreprinderi ca urmare a creșterii productivității și competitivității, creșterea valorii activelor și a duratei de viață utilă a activelor și crearea de noi locuri de muncă. În vederea ilustrării importanței altor beneficii pentru evaluările privind raportul cost-eficacitate în sectorul industrial, Agenția Internațională a Energiei (AIE) a estimat că productivitatea și beneficiile operaționale pot genera de până la 2,5 ori valoarea economiilor de energie⁵.

98. Utilizarea fondurilor UE pentru astfel de proiecte trebuie să fie evaluată temeinic. Performanța unui proiect de investiții ar trebui să aibă legătură nu numai cu performanța financiară a acestuia, ci și cu alte criterii, cum ar fi realizarea de economii de energie și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (GES), reducerea globală a costurilor pentru societate (creșterea competitivității acesteia și menținerea/crearea de locuri de muncă).

99. În anumite condiții (de pildă, în anumite state membre), de exemplu, pentru ca societățile care nu au decât un acces dificil pe piață sau care nu au deloc acces pe piață să finanțeze ele însele astfel de operațiuni, utilizarea granturilor poate fi singura opțiune disponibilă pe termen scurt pentru a investi concret în eficiența energetică.

Anterior aprobării programelor aferente perioadei 2021-2027, Comisia va verifica justificarea oferită de statele membre pentru utilizarea granturilor, în vederea asigurării existenței efective într-un anumit stat membru sau într-o anumită regiune a condițiilor care impun respectiva utilizare a granturilor.

105. În cadrul gestiunii partajate, selecția proiectelor și alegerea criteriilor de selecție a proiectelor intră în mandatul și în responsabilitățile autorităților de management ale statelor membre. Comisia participă cu rol consultativ în comitetele de monitorizare, în cadrul cărora sunt aprobate metodologia și criteriile utilizate pentru selecția proiectelor.

Durata de recuperare a investiției nu este singurul indicator al eficacității și ar putea fi mai dificil de verificat, întrucât depinde de o serie de ipoteze ad-hoc. Aceasta ar putea implica o sarcină administrativă pentru inițiatorii de proiecte, ceea ce i-ar descuraja să investească, subminând astfel realizarea obiectivelor de politică. Procedurile în vigoare ar trebui să fie proporționale cu valoarea sprijinului și să țină seama de forma acestuia și de alte condiții specifice. Totodată, astfel cum se arată în răspunsul la Raportul special nr. 11/2020 al CCE, Comisia consideră că, în cazul clădirilor, criteriile și procedurile de selecție trebuie să fie adaptate la obiectivele specifice ale fiecărei măsuri, având în vedere că astfel de investiții în clădiri diferă de la un proiect la altul, sunt nestandardizate și

⁵ De exemplu, potrivit studiului AIE intitulat „Capturing the Multiple Benefits of Energy Efficiency” (Ilustrarea beneficiilor multiple ale eficienței energetice), atunci când „valoarea productivității și beneficiile operaționale pentru societățile industriale au fost integrate în calculul ratei interne tradiționale de rentabilitate economică, perioada de recuperare a investiției aferente măsurilor de eficiență energetică s-a redus de la 4,2 la 1,9 ani”.

depind de mai mulți factori, cum ar fi starea clădirii, condițiile climatice, cheltuielile cu forța de muncă, cheltuielile cu energia, costurile materialelor și tipul de utilizare.

În cele din urmă, orientările tehnice ale Comisiei, intitulate „Finanțarea reabilitării energetice a clădirilor prin fondurile politicii de coeziune”, publicate în 2014, au sugerat că, în general, pentru evaluarea raportului cost-eficacitate, se recomandă utilizarea valorii actualizate nete (VAN), mai degrabă decât a simplei durate de recuperare a investiției, deoarece astfel este posibilă contabilizarea fluxului de numerar al proiectului pe întreaga durată de viață a acestuia.

107. Colegiuitorii au definit cadrul de performanță pentru programele aferente politicii de coeziune pe baza indicatorilor financiari și de realizare care urmează să fie evaluați la jumătatea perioadei și la finalizare.

Propunerea de programe pentru monitorizarea rezultatelor măsurilor finanțate nu a făcut parte din cerințele reglementare și ar fi generat o sarcină foarte mare pentru autoritățile publice și beneficiari. Evaluarea impactului programelor ține de evaluarea programelor la nivel național și la nivelul UE.

Colegiuitorii au definit cerințele cadrului de performanță în legislația pentru perioada 2014-2020. În ceea ce privește perioada 2021-2027, colegiuitorii au modificat dispozițiile referitoare la cadrul de performanță pentru a include indicatori de rezultat (de realizare) la nivelul beneficiarilor.

110. Obiectivul actual de reducere estimată a GES este de 20 de milioane de tone pentru o serie de priorități de investiții, inclusiv eficiența energetică. Nivelul mai redus al obiectivului se justifică în principal prin eliminarea unui număr mic de erori de calcul din programele inițiale.

Nu s-a stabilit niciun indicator comun pentru eficiența energetică în întreprinderi. Totuși, o serie de programe au utilizat prioritatea de investiții 4b în cadrul căreia au folosit indicatorii de întreprindere și indicatorul comun privind reducerea estimată a emisiilor de GES (pe baza metodologiilor naționale)⁶.

112. Indicatorii de rezultat specifici programelor din perioada 2014-2020 au fost concepuți ca indicatori de impact/de context, astfel încât să reflecte tendința generală la care programul avea ca obiectiv să contribuie⁷.

114. Prin natura lor, indicatorii specifici programului se remarcă prin această caracteristică a specificității. Scopul lor a fost acela de a monitoriza o anumită dimensiune a proiectelor care au beneficiat de sprijin în cadrul programului.

116. b) Pentru perioada de finanțare 2021-2027, în cadrul celui de-al doilea obiectiv de politică („O [Europă] mai verde, [...] cu emisii reduse de dioxid de carbon...”) există două obiective specifice distincte: 2.1 „promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră” și 2.2 „Promovarea energiei din surse regenerabile în conformitate cu Directiva (UE) 2018/2001,[...]”. Anexa I la Regulamentul (UE) 2021/1058 privind FEDR/FC stabilește separat pentru ambele obiective specifice indicatori comuni de realizare și de rezultat relevanți. Sistemul de monitorizare a politicii de coeziune [prevăzut în RDC (UE) 2021/1060] va permite filtrarea indicatorilor în funcție de obiectivele specifice.

Comisia consideră că intensitatea energetică primară este, de asemenea, un indicator relevant pentru măsurarea indicatorilor de eficiență energetică.

⁶ <https://cohesiondata.ec.europa.eu/stories/s/In-profile-Cohesion-policy-reducing-GHG/cwbb-y39w>.

⁷ A se vedea documentul ce conține conceptele și recomandările:
https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/guidance_monitoring_evaluation_en.pdf.

Totodată, pentru clădiri, metodologia stabilită în Directiva europeană privind performanța energetică a clădirilor (articolul 3 și anexa I) identifică energia din surse regenerabile ca fiind una dintre componentele performanței energetice a unei clădiri. Performanța unei clădiri este măsurată în (kWh/m² pe an), aceasta combinând cererea de energie, consumul de energie și generarea la fața locului (de exemplu, gaz de la rețea, energie electrică de la rețea și energie din surse regenerabile la fața locului). Pentru a calcula performanța energetică a unei clădiri, sunt importante deopotrivă economiile de energie și energia din surse regenerabile generată.

120. Comisia consideră că respectiva contribuție estimată de CCE ar trebui analizată în context. Astfel, aceasta ar trebui să țină seama de diferitele măsuri pe care statele membre le-au pus în aplicare pentru realizarea obiectivului global. Alte măsuri de politică contribuie la eficiența energetică, cum ar fi măsuri fiscale, obligații ale furnizorilor, campanii de informare, contoare inteligente și politica privind produsele (proiectarea ecologică și etichetarea energetică).

Totodată, Comisia este de părere că respectiva contribuție estimată de CCE ar trebui să fie analizată în contextul obiectivului privind eficiența energetică stabilit pentru 2020, iar nu al obiectivului pentru 2030, deoarece proiectele corespund perioadei de programare 2014-2020, iar obiectivul privind eficiența energetică stabilit pentru 2030 a fost convenit abia la sfârșitul perioadei de programare 2014-2020, odată cu adoptarea de către colegiuitorii, în decembrie 2018, a Directivei (UE) 2018/2002 privind eficiența energetică, de modificare. Prin urmare, punctul de referință istoric ar fi anul 2013 și, urmând logica prezentată de CCE, efortul de economisire în raport cu obiectivele privind eficiența energetică stabilite pentru 2020 a fost de 21 Mtep la începutul anului 2014, când a fost lansată perioada de programare 2014-2020. Astfel, s-ar ajunge la o estimare a economiilor realizate în cadrul proiectelor, odată ce toate proiectele finanțate vor fi operaționale, de aproximativ 2,3 % din efortul necesar pentru atingerea obiectivului aferent anului 2020.

CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

123. După cum s-a subliniat mai sus, rolul fondurilor politicii de coeziune în domeniul energiei este acela de a contribui la realizarea obiectivelor Uniunii în materie de climă și energie, inclusiv a obiectivelor privind eficiența energetică.

Comisia consideră că, spre deosebire de afirmația cu caracter general de la acest punct, rezultatele globale ale raportului demonstrează că proiectele din acest sector au avut o contribuție semnificativă la realizarea obiectivelor UE. Aceasta s-a petrecut nu în pofida, ci ca urmare a capacității statelor membre de a utiliza criteriile și proceduri de selecție adecvate scopului în contextul național și regional specific. Cadrul aferent perioadei 2021-2027 include dispoziții care ar spori eficiența, cum ar fi o mai bună aliniere la cadrul strategic la nivelul UE, o implicare mai activă a Comisiei în deciziile referitoare la forma de sprijin și proceduri mai simple de combinare a granturilor și a instrumentelor financiare. Totuși, având în vedere că accesul la finanțare, capacitatea întreprinderilor, nivelurile veniturilor și natura disfuncționalităților pieței diferă semnificativ la nivelul UE și adesea în cadrul statelor membre, ar fi în detrimentul eficacității ca deciziile privind criteriile și procedurile de selecție a proiectelor să fie luate la nivelul UE.

Recomandarea 1 – Să evalueze contribuția potențială și efectivă la eficiența energetică a fondurilor din cadrul politicii de coeziune

Comisia nu acceptă partea (a) din această recomandare.

(a) În evaluarea programelor pentru perioada 2021-2027, Comisia va analiza dacă finanțarea planificată pentru eficiența energetică poate produce cea mai mare valoare adăugată posibilă, în conformitate cu obiectivele și prioritățile UE, precum și cu nevoile și constrângerile de la nivel național, regional și local. Totodată, aceasta va evalua în ce măsură este îndeplinită „condiția favorizantă” legată de planurile naționale privind energia și clima.

(b) Comisia acceptă partea (b) din această recomandare.

130. Standardele, alături de alte măsuri de politică, au fost considerate instrumente esențiale pentru realizarea unui obiectiv mai ambițios în materie de eficiență energetică până în 2030. Standardele pot viza mai multe aspecte, cum ar fi clădirile al căror consum de energie este aproape egal cu zero (NZEB) în cazul clădirilor, precum și cerințele prevăzute de Directiva privind proiectarea ecologică și de Regulamentul privind etichetarea energetică în cazul produselor. Pentru întreprinderi, este mai dificil să se stabilească standarde comune, având în vedere natura diferită a acestora și diversitatea acquis-ului UE.

132. Comisia consideră că evaluările privind raportul cost-eficacitate trebuie să ia în considerare nu numai economiile de energie, ci și beneficiile multiple ale investițiilor în eficiența energetică, contribuția la numeroasele obiective de politică ale intervențiilor puse în aplicare, precum și beneficiile lor dincolo de economiile de energie. Aceasta include, printre altele, reducerea GES, reducerea globală a costurilor pentru întreprinderi ca urmare a creșterii productivității și competitivității, creșterea valorii activelor și a duratei de viață utilă a activelor și crearea de noi locuri de muncă.

Beneficiile respective pot avea un impact financiar pozitiv pentru întreprinderi, care îl depășește, în unele cazuri chiar de câteva ori, pe cel generat de economiile de energie.

Recomandarea 2 - Să verifice dacă alegerea instrumentului de finanțare este justificată în mod corespunzător

Comisia acceptă această recomandare.

137. Este posibil să se identifice pe baza indicatorilor comuni pentru perioada 2014-2020 realizările specifice legate de prioritatea de investiții 4b – „promovarea eficienței energetice și a utilizării energiei din surse regenerabile”. Lista indicatorilor comuni a fost extinsă în continuare pentru a include indicatorii de rezultat (de realizare) aferenți programelor din perioada 2021-2027.

138. Comisia face trimitere la răspunsul său la punctul 116.

139. Comisia face trimitere la răspunsul său la punctul 120.